

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ

ТРИ ЈЕЗЕРА У КРАСУ БЕЉАНИЦЕ

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ

Радна јединица Ниш
Београд 2012. год

НАЗИВ ПРИРОДНОГ ДОБРА

“Три језера у красу Бељанице“

ВРСТА ПРИРОДНОГ ДОБРА

Споменик природе

КАТЕГОРИЈА ПРИРОДНОГ ДОБРА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА И СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)

Природно добро “Три језера у красу Бељанице“ сврстава се у III (трећу) категорију – заштићено подручје локалног значаја, на основу аутентичности, репрезентативности, пејзажне атрактивности и очуваности добра.

Category III – natural monument/natural landmark – природни споменик Према овој класификацији примарни циљеви управљања су заштита специфичних хидролошких одлика, односно интегрална заштита предела у коме се ова појава јавља.

МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ПРИРОДНОГ ДОБРА

Споменик природе “Три језера у красу Бељанице“ за сада нема међународни статус.

ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ

Стална и природна крашка језера у красу Србије су врло ретка. Таква три језера су констатована и истраживана у северном делу планине Бељанице у источној Србији. **Бујдина бара, Бачура и Ђуриновац**, иако значајни хидролошки објекти у красу, до сада нису били предмет научних истраживања.

Језеро **Бујдина бара** је округластог облика пречника 70 - 85 m, површине 4676,2 m² и запремине језерске воде од 6078,4 m³. Максимална дубина језера је 2 m, односно 1,92 – 1,99 m. Језерско дно је уравњено и покривено тањим слојем муља. У зависности од режима храњења атмосферском водом и губитка испаравањем ниво језера колеба до 1 метра.

Језеро **Бачура** је мање стално језеро, чија је површина 776 m², са највећом дубином, у време истраживања (16. 10. 2009. године) 1,9 m. Приближно је округластог облика, највећег пречника 32–36 m са укупном запремином језерске воде од 867,4 m³. Језеро се храни падавинама које се излуче на његову акваторију и мањим приливом са истоименог извора на страни вртаче у којој се језеро налази. Према режиму храњења и губитка језерске воде ниво језера колеба до 2 метра. Језеро **Ђуриновац** је орјентисано по правцу југозапад – североисток, тако да му јепо овом правцу дужина 76,5 m, док је попречна ширина језера 30 – 35 m у југозападном делу, односно 40 - 45 m у североисточном делу.

По оваквим димензијама површина језера је 2715,3 m², максимална дубине 1,8 – 1,92 m. а запремина језерске воде од 3021,9 m³. Језеро се храни водом од падавина и мањим приливом воде са извора Ђуриновац који је у оквиру крашке псеудо долине. Према режиму храњења и губитака језерске воде испаравањем ниво воде колеба за 1-2 m.

Сва три језера у красу Бељанице су ерозивни крашки облици, вртаче које су у извесној фази своје морфогенетске еволуције преобраћене у мања језера, односно мање водене акумулације. До акумулирања воде у овим крашким депресијама дошло је затварањем водопродних шупљина вододржљивим седиментима. Захваљујући физичкој одвојености настањени су аутохтоном флором и фауном (изузев Ђуриновца где су вештачки унете две врсте риба), тако да представљају локације са незнатним антропогеним утицајем и изузетно очуваним екосистемским диверзитетом.

На Бучури и Ђуриновцу формиране су примитивне каптаже са којих се околне појате и салаши снабдевају водом за пиће.

Бујдина бара, Бачура и Ђуриновац налазе се у северном делу планине Бељанице, у источној Србији.

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Према административној подели, сва језера се налазе на територији општине Жагубица, Браничевски округ.

ПОВРШИНА

Укупна површина Споменика природе “ Три језера у красу Бељанице“ за наведено подручје износи 2 ha 83 a 23 m².

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ

За целу површину се предвиђа III степен заштите.

УПРАВЉАЧ

ЛП „Белосавац“.